

Tjänsteställe/Handläggare

Sektor Samhällsbyggnad och Kultur KS
Aline Eriksson
Plan- och byggchef
Tel: 0123-193 06
E-post: aline.eriksson@valdemarsvik.se

Mottagare

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
M2020/02032

Remissvar avseende Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78)

Kommunstyrelsen i Valdemarsviks kommun har beslutat i detta ärende 2021-04-12, § 37.

Kommentarer

Strandskyddsutredningen har redovisat sitt betänkande "Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd". Syftet med utredningen har varit att föreslå ändringar som innebär att strandskyddet görs om i grunden, bl.a. genom att hänsyn tas till att tillgången till sjöar och stränder varierar i landet, liksom befolkningstäthet och exploateringsstryck.

Man får lätt ett intryck av att detta kommer att gynna de små kommunerna med mycket strand vid sjöar och hav. Läser man vidare i utredningen ser man ganska snart att man föreslår att LIS-områden tas bort och ersätts med ett nytt begrepp, "Landsbygdsområde" som kommunerna ska peka ut i sina Översiktsplaner och som är områden där man skall kunna bygga relativt strandnära. Detta nya begrepp är inte ett bra ordval. Landsbygdsutveckling i strandnära läge, dvs LIS-områden, är ett vedertaget begrepp med en tydlig innebörd, där just orden "i strandnära läge" ger en tydlig förklaring av vad det handlar om. Det nya ordet "Landsbygdsområden" riskerar att innebära begreppsförvirring, då många områden i vanligt tal kan utgöra landsbygdsområden utan att för den sakens skull ha något ha något med strandskyddet att göra.

Avsikten med dessa landsbygdsområden är att det ska bli lättare att bygga strandnära under förutsättning att man i översiktsplanen angivit sådana områden. För att få ange landsbygdsområden i översiktsplanen krävas att man först ansöker om tillstånd hos Länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska häva strandskyddet efter en prövning. Området ska bland annat ha god tillgång på obebyggd mark och inte ha stor efterfrågan på mark för bebyggelse. Det ska heller inte vara av särskild betydelse för något av strandskyddets syften.

Frågan man då kan ställa sig är hur riksintressena skall viktas mot "särskild betydelse för något av strandskyddets syften". Är "riksintresse friluftsliv" ett skäl till att Länsstyrelsen inte skall godkänna området som ett "Landsbygdsområde" eller ej? Om riksintressena får företräde så kommer till exempel hela Östergötlands skärgård sakna "Landsbygdsområden" som gör det möjligt att bygga strandnära. Men det kanske inte spelar så stor roll för i utredningen kan man också läsa att områden där länsstyrelsen beslutat om utökat strandskydd, inte kan ingå i ett landsbygdsområde trots att övriga kriterier är uppfyllda. Hela Östergötlands skärgård har ett sådant utökat strandskydd vilket innebär att det inte blir möjligt att

bygga nära vattnet än 150-300 meter. Detta medför också att ett stort antal öar får byggförbud då ön inte är tillräckligt stor, alltså inte bredare än 300-600 meter någonstans.

Möjligheten att bygga strandnära bäddar för fler företag kan etableras, särskilt inom besöksnäringen vilket är viktigt då det är svårt att skapa arbetstillfällen i våra glest befolkade landsorts- och skärgårdskommuner. Om vi tittar på Östergötlands skärgård eller områden kring länets stora sjöar där gäller utökat strandskydd. Man får alltså inte skapa Landsbygdsområden där det är möjligt att bygga strandnära. Inte lätt att etablera ett nytt företag som hyr ut kajaker om man tvingas att lägga företaget 150 till 300 meter från stranden. Om vi inte får bygga strandnära någonstans i hela Östgötaskärgården hur skall vi då kunna utveckla området? Dagens besökare kräver service och kan vi inte ge den service som dom förväntar sig så kommer dom att välja ett annat område.

Vinnare är nog de områden där man tidigare beviljat strandskyddsdispens, (troligen tätortsnära) medan de områden ute i skärgården som skulle behöva utvecklas för att ge de boende en möjlig inkomst genom t.ex. etablering av ett besöksnäringföretag, är helt exkluderade på grund av det utökade strandskyddet som gäller i hela skärgårdsområdet i Östergötlands län. Utredningens förslag riskerar att vara näringslivshindrande, då det motverkar kommunens tankar om landsbygdsutveckling i skärgårdsområdet.

Det utökade strandskyddet som gäller hela Valdemarsviks kuststräcka bör ses över, alternativt bör utredningen ändra i sitt förslag och tillåta att de så kallade Landsbygdsområdena är möjliga att peka ut inom område som omfattas av utökat strandskydd. Ett annat förslag i utredningen är att stor restriktivitet ska råda vid grunda mjukbottnar, då de ofta har stora naturvärden. Problematiken för Valdemarsvik med detta, är att mycket stora delar av Östgötaskärgården utgörs av just grunda mjukbottnar.

Förslaget ger byggförbud i större delen av kommunens skärgård. Likaså lägger det en död mans hand över vattenverksamhet i skärgården då bottenarna i huvudsak består av mjuka bottenar. Utredarens förslag bör inte utan väsentlig förändring ligga till grund för lagstiftning.

Förslagen i utredningen kommer gynna företagande och boende inom de delar av kommunen som inte omfattas av strandskydd från havet, utan istället av strandskydd från mindre vattendrag. Dessa föreslås ej längre omfattas av strandskyddet. Det är mycket stora arealer av kommunens yta som omfattas av strandskydd från just mindre vattendrag. En strandskyddsdispensansökan är både kostsam för den enskilde, samt innebär en osäkerhet i prövningen, då lagstiftningen i sig är en förbudslagstiftning och det inte är säkert att man får en positiv dispens vid sin ansökan. Som regelverket för strandskyddsprövningen är uppdelad mellan olika myndigheter, så ska dispenser först beviljas av kommunen, och sedan har länsstyrelsen möjlighet att överpröva eller upphäva besluten.

Vid små vattendrag som har stora naturvärden kan det beslutas att strandskyddet trots ovanstående ska införas. Detta skulle kunna innebära komplicerade situationer, då boende inom området först fått information om att de inte omfattas

av strandskyddet, för att sedan helt plötsligt göra det. Detta blir inte tydligt för den enskilde och finns risk för oavsiktliga strandskyddsöverträdelser.

Detta med ansvaret för strandskyddsprövningen är också något som utredningen inte föreslår någon förändring kring. Det innebär långa handläggningstider då en dispens överprövas av länsstyrelsen, ibland flera år, vilket såklart är problematiskt för den enskilde som inte kan utföra sin åtgärd innan frågan är färdigprövad. Utredningen tar inte tillräckligt tydlig ställning till varför kommunerna inte själva kan ta ansvar för strandskyddsprövningen.

Av förslaget framgår att Länsstyrelsen ska tillåtas en handläggningstid på 12 månader för att utreda huruvida det ska vara strandskydd eller inte. Det är en oacceptabel handläggningstid. Tre månader är mer rimligt.

Av förslaget framgår att anlagda vatten från innan 1975 ska omfattas av strandskydd. Det kan innebära bevissvårigheter och vem har bevisbördan för när vattnet anlades. Står det klart att det rör sig om ett anlagt vatten bör strandskydd inte förekomma eller i vart fall bör bevisbördan placeras på den som påstår att vattnet är anlagt innan 1975.

Det är viktigt att regionen och kommunerna ställer krav på riksdag och regering, så att våra skärgårdsområden i länet får ta del av de lättnader som föreslås i utredningen. Eftersom vi har ett utökat strandskydd i hela skärgårdsområdet och att lättnader inte kan ske i dessa områden finns en stor risk att utvecklingen stannar av och att vi inte kommer få en åretruntboende befolkning i skärgården i en nära framtid. Östergötlands skärgård kommer inte att kunna dra nytta av lättnader i strandskyddslagstiftningen om utredarens förslag ligger som grund för lagstiftning. Utredarens förslag bör alltså inte utan en väsentlig komplettering läggas till grund för lagstiftning.

Vi håller med SKR om att ett moderniserat strandskydd med ökat lokalt inflytande bör hanteras inom den kommunala översiktliga planeringen enligt plan- och bygglagen (PBL). Den kommunala översiktliga planeringen finns till för att synliggöra och avväga mellan olika intressen och vägleda efterföljande planering och byggande. Det är rätt instrument för en lokal demokratisk process.